Ägare: Landstinget Dalarna	**Dokumentets Titel** Epidemiberedskapsplan för Landstinget Dalarna	
Framtaget av (förf) Britt Knutas, beredskapssamordnare Chales Cederequist, HoS Anders Lindblom, smittskyddsläkare Astrid Danielsson, bitr smittskyddsläkare Bodil Petersen, smittskyddssköterska	**Dokumentkategori:** Plan	**Version** 3
Gäller för: Landstinget Dalarna Dalarnas kommuner	**Godkänt av** Landstingsdirektören enligt direktörsgruppens beslut 2005-12-13	**Gäller fr.o.m. – t.o.m.** 2010-06-04 – 2013-12-31

SMITTSKYDD

Smittskyddet i kris och krig och handläggningen av de epidemiska situationer som kan uppkomma skiljer sig i princip inte från motsvarande i fred. Förebyggande åtgärder, framför allt beträffande smittspridning via livsmedel och vatten, övervakning och rapportering samt behandling och information bygger på samma principer och samma organisation.

ANSVAR

Den enskilde skall genom uppmärksamhet och rimliga försiktighetsåtgärder medverka till att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar och är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk om han eller hon har anledning att misstänka att han eller hon bär på en smittsam sjukdom.

Behandlande läkare är ansvarig för anmälan av smittsamma sjukdomar, smittspårning, råd och stöd samt förhållningsregler till smittade, vård och behandling av sina patienter samt underrättelser till närstående.

Smittskyddsläkaren planerar, organiserar och leder smittskyddsarbetet.

Kommunerna har genom miljö- och hälsoskyddsnämnderna ansvar för att smittskyddsåtgärder vidtas mot djur, livsmedel, vattentäkter, avloppsvatten, ventilationsanläggningar och andra objekt som sprider eller misstänks sprida smittsamma sjukdomar.

Landstingsdirektören ansvarar för åtgärder föranledda av smitta inom landstinget.

Verksamhetschefer inom hälso- och sjukvården ansvarar för åtgärder föranledda av smitta på vårdenheter bland patienter och personal inom sitt verksamhetsområde.

Vårdhygien har en övervakande och rådgivande funktion för att hindra uppkomsten av vårdrelaterade infektioner och deras spridning.

Kontaktläkare och kontaktsjuksköterskor i smittskyddsfrågor är primärvårdens kontaktpersoner inom området.

Länsstyrelsen ansvarar för samordning av de totala civila beredskapsåtgärderna med undantag av sjukvårdshuvudmannens ledning av bl.a. hälso- och sjukvård enligt smittskyddslagen.

Länsveterinären har övergripande ansvaret för djurskydd, livsmedelshygien, smittsamma djursjukdomar och veterinär verksamhet.

Generalläkaren ansvarar för Smittskyddsenheten inom försvarsmakten.

Livsmedelsverket ansvarar för kontroll av importerat livsmedel.

Jordbruksverket ansvarar för införselkontroll av levande djur.

Socialstyrelsen ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och skall ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd.

Smittskyddsinstitutet (SMI) skall som expertmyndighet följa och analysera det epidemiologiska läget nationellt och internationellt och föreslå åtgärder för att landets smittskydd skall fungera effektivt.

Regeringen får enligt lag meddela särskilda föreskrifter om smittskyddet om landet kommer i krig eller om det råder extraordinära förhållanden i fredstid.

KRISORGANISATION

Krisledningsnämnden i landstinget Dalarna
Har det övergripande politiska ansvaret.

Regional sjukvårdsledning
Har länsövergripande ansvar över sjukvården.

Lokal sjukvårdsledning
Finns på samtliga sjukhus och vårdcentraler i länet.

Regionala krishanteringsrådet/Samverkansledning
Samverkande myndigheter under ledning av länsstyrelsen.

RESURSER

Lokalt:
Behandlande läkare, distriktssköterskor, kontaktläkare och -sjuksköterskor i smittskyddsfrågor, kommunalt miljö- och hälsoskydd, distriktsveterinär

Länsnivå:
Smittskyddsenheten, Falu lasarett, med smittskyddsläkare, smittskyddssköterska, assistent samt sektionen för vårdhygien.
Landstingets beredskapssamordnare, informationsansvarig på landstinget, webredaktör.
Falu lasarett med mikrobiologiskt laboratorium och infektionsklinik, övriga vårdplatser vid lasaretten i Falun, Mora, Avesta och Ludvika.
Länsstyrelsen med länsveterinär.
Livsmedelslaboratorium finns ej i länet.

BEREDSKAPSPLANER

Epidemiberedskapsplan för Landstinget Dalarna.
http://www.ltdalarna.se/upload/vard_och_halsa/halso_och_sjukvarden/smittskyddsenheten/Epidemiplan051024.pdf

Lokal epidemiberedskapsplan sluten vård.
http://web.ltdalarna.se/templates/Page.aspx?id=25016

Utbrott av gastroenterit på sjukhus.
http://www.ltdalarna.se/upload/827/Utbrottavgastroenteritpasjukhus.dot

Influensapandemiplan
http://www.ltdalarna.se/upload/5200/Influensapandemiplan070327.pdf

HANDLINGSPLAN

Kontakt tas med TIB för diskussion om beredskapshöjning/åtgärd.

1. Stabsläge

Lokal mindre epidemi eller hot om sådan.
Vid mindre omfattning handläggs ett utbrott lokalt av behandlande läkare i samråd med smittskyddsläkaren samt med kontaktläkare i smittskyddsfrågor inom primärvården om sådan finns utsedd. Behandlande läkare utreder, behandlar och för journal enligt normala rutiner. Misstänks smittan komma från livsmedel, annat objekt eller djur skall samarbete ske med miljö- och hälsoskyddsförvaltning och länsveterinär. Landstingsdirektör, TIB och beredskapssamordnare informeras.

Exempel:
Anhopning av fall med inhemsk tarmsmitta
Inhemsk salmonella/shigella med samma serotyp
Ett fall av hepatit A med daghemskontakt.
Två fall av meningokocksjukdom med nära samröre

2. Förstärkningsläge

Större utbrott eller elakartad sjukdom
Då ett utbrott nått en större omfattning handläggs det under ledning av smittskyddsläkaren (betr
utbrott på sjukhus, se nedan). Det skall klart anges när smittskyddsläkaren tar över ansvaret från behandlande läkare och vilket epidemiläge som råder. Beslut om detta protokollförs och diarieförs av smittskyddsläkaren, som också dokumenterar handläggningen. Dokumentationen tillställs alla samarbetspartners. Misstänks smittan komma från livsmedel, annat objekt eller djur skall samarbete ske med miljö- och hälsoskyddskontor respektive länsveterinär.

Vid förstärkningsläge är sjukvårdens totala resurser fortfarande tillräckliga, men en omprioritering av arbete och resurser kan bli nödvändiga. Verksamheten ansvarar för genomförandet av åtgärder som beslutats.

Sker utbrottet inom ett sjukhus leder lokal sjukvårdsledning arbetet. Handläggningen skall alltid göras i samråd med smittskyddsläkaren och TIB/regional sjukvårdsledning.
Om utbrottet visar sig ha sin huvudsakliga utbredning eller huvudsakliga effekter utanför sjukhuset överförs ledningsansvaret som regel till smittskyddsläkaren efter beslut i berörd ledningsgrupp.
Om situationen är oklar eller epidemin inte är under kontroll har smittskyddsläkaren det slutgiltiga ansvaret att leda och fördela arbetet.

Exempel på förstärkningsläge:
Salmonella, shigella eller EHEC som drabbar många personer och där man misstänker inhemsk smittkälla
Flera fall av hepatit A utan utlandskontakt som inträffar inom en kort tidsperiod
Ett fall av eller stark misstanke om SARS, difteri, hemorragisk feber, botulism, rabies, mjältbrand
Flera fall av svår pneumoni med misstanke om legionella
Stort influensautbrott

3. Katastrofläge
Katastrofläge innebär att utbredningen av smitta är omfattande eller av högsmittsam eller elakartad karaktär eller att sjukvårdens totala resurser är otillräckliga. Beslut om att katastrofläge föreligger tas av smittskyddsläkaren i samråd med tjänsteman i beredskap (TiB). TIB (initialt regional sjukvårdsledning) sammankallar övriga i regional sjukvårdsledning. Smittskyddsläkare, infektionsläkare, mikrobiolog och vårdhygien adjungeras efter behov. Landstingsdirektören informerar ordföranden i Krisledningsnämnden och regional sjukvårdsledning där smittskyddsläkare, infektionsläkare, mikrobiolog och vårdhygien adjungeras vid behov. Samråd sker med Smittskyddsinstitutet (SMI) och Socialstyrelsens smittskyddsenhet. Misstänks smittan komma från livsmedel, annat objekt eller djur skall samarbete ske med miljö- och hälsoskyddskontor resp länsveterinär.
Vid starkt smittsam och allvarlig infektionssjukdom, exempelvis hemorragisk feber, kan patienten behöva vårdas på högisoleringsenheten vid Universitetssjukhuset i Linköping.

Exempel på katastrofläge:
Omfattande utbrott av salmonella, shigella, EHEC eller hepatit A med säkerställd inhemsk smittkälla.
Omfattande skada på vattenledning med ett stort antal sjuka.
Flera fall av SARS, difteri, hemorragisk feber, botulism, rabies, mjältbrand
Återuppträdande av i Sverige eller i världen utrotade sjukdomar (smittkoppor)
Influensapandemi

ALLMÄNT

Vid utbrott av smittsam sjukdom såväl i samhället som inom vården är resursbehovet för att adekvat kunna omhänderta patienterna avhängigt smittämnets art, smittrisk och smittspridningshastighet, sjukdomens varaktighet, omfattning av smittspridningen samt behandlingsmöjligheter. Av dessa anledningar är vårdplatsbehovet omöjligt att i förväg ange. Nedanstående rekommendation gäller framför allt för influensautbrott i samhället men kan självfallet appliceras på alla sjukdomsutbrott, där vårdplatsresurserna ansträngs. För diarréutbrott inom den slutna vården finns särskild handlingsplan och riktlinjer utarbetade.

VÅRDPLATSSITUATION

Normalt vårdas många patienter med smittsamma sjukdomar vid medicinklinikerna i Mora, Avesta och Ludvika och i mindre utsträckning vid medicinkliniken i Falun. Den enda specialkliniken för omhändertagande av smittsamma sjukdomsfall, infektionskliniken vid Falu lasarett, har numera 31 vårdplatser. Ytterligare 3 vårdplatser som disponeras av hudkliniken finns på vårdavdelningen. I en epidemisk situation med stort antal sjuka kan vårdplatser inom de opererande specialiteterna vid Falu lasarett och Mora lasarett behöva friställas genom att elektiva ingrepp temporärt inställs. Platser på Avesta och Ludvika lasarett kan utnyttjas.

a. I första hand tas infektionsklinikernas platser i anspråk.
b. I andra hand utnyttjas sängplatser på andra avdelningar/kliniker inom samma sjukhus.
c. I tredje hand används sängplatser på andra sjukhus.

För platssituation var god se bilaga 2.

SKYDDSUTRUSTNING

Personlig skyddsutrustning kan behövas vi misstanke om allvarlig infektionssjukdom med luftburen smitta (exempelvis hemorragisk feber). Sådan finns på länets akutmottagningar.

INFORMATION

Smittskyddsläkaren i samråd med informationsansvarig/pressjour på landstinget ansvarar för information inom regionen till massmedia, allmänhet, sjukvårdens personal och samverkande myndigheter samt för information (rådgivning) till drabbade och deras anhöriga. Enhetlig information till alla som berörs av epidemin och bra samarbete med massmedia är avgörande. Det kan också tilldelas informationsansvarig vid ett visst sjukhus om epidemin huvudsakligen berör detta. Information som skall delges massmedia bör så långt möjligt sändas ut i förväg till samtliga berörda enheter inom den egna organisationen.
Informationscentral inrättas och bemannas av sjuksköterskor för upplysning till allmänheten.

Exempel på instanser att informera samtidigt med massmedia:
Sjukhus
Växeln
Primärvård inklusive privata vårdcentraler
SOS alarm/HMK (Högre Medicinsk Kompetens)
SVR (SjukVårdsRådgivningen)
Länsstyrelsen
Kommuner
Angränsande landstings smittskyddsenheter
Smittskyddsinstitutet
Socialstyrelsen
Polismyndigheten Dalarna

INFORMATION TILL SOCIALSTYRELSEN AVSEENDE IHR 2005

Vid sjukdomar som ses som internationellt hot mot människors hälsa skall Socialstyrelsen kontaktas enligt internationella hälsoreglementet (IHR) 2005. För att avgöra om en händelse kan misstänkas utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa kan följande frågeställningar användas:

- Är inverkan på människors hälsa allvarlig?
- Är händelsen ovanlig eller oväntad?
- Finns det en betydande risk för internationell spridning?
- Finns det en betydande risk för eller ett betydande behov av restriktioner inom internationellt resande och internationell handel?

Vissa sjukdomar ska alltid ses som ett internationellt hot mot människors hälsa (det räcker då med misstanke om sjukdom). Dessa är SARS, smittkoppor, mänsklig influensa orsakad av en ny subtyp, polio, kolera, virala hemorragiska febrar (dock inte sorkfeber), pest, gula febern och West Nile-feber.

Bilaga 1, telefonlista

Bakjour på infektionskliniken		Söks via landstingets växel
Jordbruksverket		036-15 50 00
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap		08-240 240
Kunskapscentrum för mikrobiologisk beredskap		08-457 23 00
Landstingets beredskapssamordnare		Söks via landstingets växel
Landstingets pressjour		Söks via landstingets växel
Landstingets växel	internt	99
	externt	023-49 20 00
Landstingsdirektör		Söks via landstingets växel
Landstingsstyrelsens ordförande		Söks via landstingets växel
Livsmedelsverket		018-17 55 00
Länsstyrelsen		023-810 00
Polismyndigheten i Dalarna		114 14
Smittskyddsinstitutet		08-457 23 00
Smittskyddsläkare		Söks via landstingets växel
Smittskyddssjuksköterska		Söks via landstingets växel
Socialstyrelsens smittskyddsenhet		075-247 30 00 vx
SOS alarm		023-122 00
Statens Veterinärmedicinska Anstalt		018-30 91 62
Tjänsteman i beredskap (TIB)		Söks via landstingets växel/SOS alarm
Universitetssjukhuset i Linköping		013-22 20 00
TIB på länsstyrelsen		Söks via SOS alarm
TIB på myndigheter		Söks via SOS alarm

WEB adresser

Landstinget Dalarna	www.ltdalarna.se
Dalarnas krisweb	www.dalarna.se
Jordbruksverket	www.sjv.se
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	www.msb.se
Livsmedelsverket	www.slv.se
Länsstyrelsen Dalarna	www.w.lst.se
Smittskyddsenheten i Dalarna	www.ltdalarna.se/smittskydd
Smittskyddsinstitutet	www.smittskyddsinstitutet.se
Socialstyrelsen	www.socialstyrelsen.se
Statens Veterinärmedicinska Anstalt	www.sva.se

Landstinget DALARNA

Bilaga 2, Vårdplatser, Respiratorer (2007)

Respiratorplatser

11 platser i Falun och 4 platser i Mora

Vårdplatser

Enkelrum med sluss

Mora lasarett	8
Falu lasarett*	36
Ludvika lasarett	4
Avesta lasarett	3
Summa	**51**

Enkelrum med egen toalett och ev dusch

Falu lasarett*	40
Mora lasarett	13
Ludvika lasarett	1
Avesta lasarett	4
Summa	**58**

IVA

Falu lasarett	1 enkelrum med sluss
Mora lasarett	1 enkelrum med sluss
	3 enkelrum utan sluss

Antal vårdplatser (inklusive geriatrik)

Falu lasarett*	421
Mora lasarett	178
Avesta lasarett	55
Ludvika lasarett	51
Borlänge sjukhus	28
Summa	**733**

*Inkl avd 27